

látszik, csakis az egyetemes testvériség által, mivel e testvériség a lényegi rend körébe tartozik, és e körön kívül nincs *valóságos* egyensúly. Az egyensúly pedig nem más, mint az egyén folytonos megegyezése a másik egyénnel, vagyis a testvériség „kiözönlése” a világba az intézményes egység, az erőszak egysége helyett a szabad egység jegyében. Ha valami, hát ez a „kiözönlés” biztosíthatja a technikai civilizáció erkölcsi felmentését. Képes lehet valamelyes összhangot teremteni a technikai tudat és a közös emberi érdek között, amely az örökkévalóságnak elkötelezett. De arra nincs garancia, létrejön-e, átüt-e a világon ez a kiözönlés a láthatólag ítélet alatt álló korunkban. Elképzelhető, hogy a szabad testvériség egy-egy felbukkanó, tétova jele még semmi egyéb, mint az ember felkészítése arra, hogy egy következő, talán kevésbé gyilkos civilizációban jobban megfeleljen önlétének, amiért *van*: a világ betöltésének a lényegi rend szerint. Mindenesetre „azoknak az intézményeknek a fölébe, amelyeknek a jog, a személyek, a demokratikus szabadságjogok védelme a tisztük, olyan intézményeket kellene kitalálnunk, miknek hivatása lenne fölismerni és megsemmisíteni mindazt, ami a kortárs életében az igazságtalanság, a hazugság és csúfság jegyében tipor a lelkeken. Ki kellene találnunk őket, mivel ismeretlenek, és mert lehetetlen kétségbe vonnunk, hogy nélkülözhetetlenek” (S. Weil).

FARKAS GÁBOR

Karácsonyi anziks

*Telihold süti a kutyákra
szivárványos a karámja
csillagpásztorok kiverően
vacorognak a hidegben*

*Béletkapuban helyi szentek
megbocsátóan dideregnek
idős arcukon időtlen
jószág és hit a jövőben*

*Ő Máriát látja fiával
az ökörrrel és a számmárral
a három király szanaszét –
s imára kulcsolja kezét*

*Egyedül milyen ünnep ez
sírni tudna ám nincs kinek
egy szenthez nyomja homlokát –
itt a helye vagy odaát?*